

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

30. Amplificatio luxus per Adiuncta: pro Roscio, n. 133.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

vinci, aut superiore in dignius ab inferiore atque humilior. Luctuosum est tradi alteri cum bonis; luctuosius, inimico. Horribile est causam captus dicere: horribilius priori loco dicere.

*de moribus
& descrip-
tione factis.*

Omnia circumspexit Quinctius, omnia periclitatus est C. Aquili, non pretorem modò, à quo ius impetraret, inuenire non potuit, atque adeo, ne vnde arbitrari quidem suo posset. Sed ne inimicos quidem Sex. Næuij, quorum sæpe & diu ad pedes iacuit stratus, obsecrans per Deos immortales, vt aut secum iure contenderent, aut iniuriam, sine ignominia, sibi imponerent. Denique ipsius inimici vultum superbissimum subiit, ipsius Sex. Næuij lacrymans manum apprehendit in propinquorum bonis persequendis exercitatum, obsecrauit per fratris sui mortui cinerem, per nomen propinquitatis, at ætatis suæ, si non hominis aut huius anitatis rationem haberet: vt secum aliquid integra sua fama, qualibet dummodo tolerabili conditione transigeret; ab ipso repudiatus, ab amicis eius non subleuatus, ab omni magistratu vexatus, atque perterritus, quem præter te appellet, habet neminem, tibi se, tibi suas omnes opes fortunæque commendat: tibi committit existimationem, ac spem reliquæ vitæ, multis vexatus contumelijs, plurimis iactatus iniurijs, non turpis ad te sed miser confugit. E fundo ornatissimo deiectus, ignominijs omnibus appetitus, cum illum in luis paternis bonis dominari videret, ipse filix multam dotem conficere non posset, nihil alienum tamen vita superiore commisit. Itaque te obsecrat, C. Aquili, vt quam existimationem, quam honestatem in iudicium tuum, propè iam acta ætate, deusque attulit, eam liceat ei, secù ex hoc loco efferre, ne is de cuius officio nemo vquam dubitauit, sexagesimo denique anno, dedecore, macula, turpissimæque ignominia notetur, ne ornamentis eius omnibus Sex. Næuius pro spolijs abutatur, ne per te ferat, quominus, quæ existimatio P. Quinctium vsque ad senectutem perdaxit, eandem vsque ad rogam prosequatur.

Hæc gradatio, vt postea dicitur, tota ad amplificationes facta est, nihil ea ad augendum, aut fecundius, aut suauius.

Alter pars amplificationis, continet *de moribus calamitosi hominis opulentum aduersarium demulcentis. Denique ipsius inimici vultum superbissimum subiit;* cui additur fermoci-

natio, *Obsecrauit per fratris mortui cinerem. Hoc ipsa per se satis luctuosa est, & in se suam continet amplificationem, modò disertè narretur.*

Amplificatio ab Effectis. Describitur vir bonus pro Cæcinnæ, num. 78.

CAPVT XXIX.

Vereor, de tali viro ne plus dicam, quam vos aut sentiat, aut apud vos commemorari velitis. Quapropter hoc dicam, nunquam eius auctoritatem nimium valere, cuius prudentiam populus Romanus cauendo, non in decipiendo, perpexit: qui iuris ciuili rationem non quam ab æquitate leuauerit, qui tot annos, ingenium, laborem, fidem suam P. Romano propter tam expositam que præbuit; qui ita bonus & iustus vii est, vt natura, non disciplina consultus esse videatur; ita peritus ac prudens, vt ex iure ciuili, non scientia solum quædam, verum etiam bonitas nata videatur; cuius tantum est ingenium, ita prompta fides, vt quicquid inde haurias, purum liquidumque te haurire sentias.

Amplificatio luxus per adiuncta: pro Roscio Amerino, num. 130.

CAPVT XXX.

Habet animi relaxandi causa rus amœnum, & suburbanum, plura præterea prædia, neque tamen vllum, nisi præclarum, & propinquum: domus referta vasibus Corinthijs, & Deliacis; in quibus est anthespa illa, quam tanto pretio nuper mercatus est, vt qui prætereuntes pretium enumerari audiebant, fundum venire arbitarentur. Quid præterea cælati argenti? quid stragularum vestis? quid præclarum tabularum? quid signorum? quid marmoris apud illum putatis esse? tantum scilicet, quantum à multis splendidi que familijs in turba & rapinis coaceruari vna in domo potuit. Familiam verò quantam, & quam varijs cum artificijs habeat, quid ego dicam? Mitto hæc artes vulgares, coquos, pistores, leccicarios: animi & aurium causa tot homines habet, vt quotidiano cantu, vocum, & neruorum, & tibiarum, nocturnisque conuiujs tota vicinitas personet. In hac vita, Iudices, quos sumptus quotidianos, quas effusiones, fieri putatis? quæ verò conuiuia? honesta credo in eiusmodi domo? si domus hæc habenda est

Ecce

positus

potius quam officina nequitiae, diuersorum flagitiorum omnium? Ipse vero quemadmodum composito & delibuto capillo passim per forum volitet, cum magna caterua togatorum, videtis, Iudices: ut omnes despiciat, ut hominem pro se neminem putet, ut se solum beatum, solum potentem putet.

Amplificatio Capacitatis, 2. Philipp. num. 65.

Per partium enumerationem, & comparata.

C A P V T XXXI.

IN eius igitur copias cum se subito ingurgitauisset, exultabat gaudio persona de Mimo, modo egens, repente diues. Sed, ut est apud Poetam nescio quem, *Mala parca, male dilabuntur* incredibile, ac simile portenti est, quoniam modo illa tam multa, quam paucis non dico mensibus, sed diebus, effuderit; maximus vini numerus fuit, per magnum optimi pondus argenti, pretiosa vestis, multa & lauta suppellex, & magnifica multis locis, non illa quidem luxuriosi hominis, sed tamen abundantis. Horum paucis diebus, nihil erat. Quae Charybdis tam vorax? Charybdis dico: quae si fuit, animal vnum fuit. Oceanus, medius fidius, vix videtur tot res, tam dispersas, tam distantibus in locis positas, tam cito absorbere potuisse. Nihil erat clausum, nihil obsignatum, nihil scriptum, apotheca: torae nequissimis hominibus condonabantur, alia mimi rapiebant, alia mimae, domus erat aleatoribus referta, plena ebriorum: totos dies potabatur, atque id locis pluribus: suggerebantur etiam saepe (non enim semper iste felix) damna aleatoria conchyliatis Cn. Pompeij peristromatis: seruorum in cellis lectos stratos videres. Quomobrem desinite mirari, haec tam celeriter esse consumpta: non modo vnus patrimonium, quamuis amplum, ut illud fuit, sed vrbes, & regna celeriter tanta nequitia deuorare potuisset.

Fit per subiectionem ante oculos, cum vibrata quadam orationis celeritate.

Amplificatio luctuosi spectaculi de bonis Cnei Pompeij haesta subiectis.

Per hypotyposin, sustentationem, epiplexin, &c. 2. Philipp. n. 64.

C A P V T XXXII.

HAesta posita pro aede Iouis Statori, bona miserum me! (consumptis enim lacrymis, tamen, infixus animo haeret dolor,) bona, inquam, Cnei Pompeij Magni, voci acerbissimae subiecta praconis: vna in illa re feruitutis oblita ciuitas ingemuit, seruientibusque animis, gemitus tamen populi Romani liber fuit expectantibus omnibus, quisnam esset tam impius, tam demens, tam Dijs hominibusque hostis, qui ad illud scelus sectionis auderet accedere: inuentus est nemo praeter Antonium, praesertim cum tot essent circa hastam illam, qui auderet, quod omnium fugisset & formidasset audacia. Taurus igitur te stupor oppressit, vel, ut verius dicam, taurus furor, ut primum cum sector sis isto loco natus, deinde cum Pompeij sector, non te execrandum populo Romano, non detestabilem, non omnes tibi Deos, omnes homines, & esse inimicos, & futuros scias.

Et haec plena, artificiosa, & grauis. Primum, quam apposita interiecta, luctuosa parenthesis. Bona (*miserum me*) deinde, vide ut suspendit animos. *Expectantibus omnibus quisnam esset tam impius.* Postremo, quae fulmina exclamatorum! *Taurus igitur te stupor oppressit, &c.*

Amplificatio Belli crudelis: Philipp. 14. n. 9.

Per causas efficientes, effecta, comparata, &c.

C A P V T XXXIII.

Bellum inexpiabile infert quatuor Coss. vnus omnium latronum terribissimus: gerit idem bellum cum senatu populoque R. omnibus, quamquam ruit ipse suis cladibus, pestera, vastitatem, cruciatum, tormenta denuntiat. Dolabellae ferum & immane facinus, quod nulla barbaria posset ignoscere, id Deorum consilio factum esse testatur, quae que facturus esset in hac vrbe, nisi eum hic ipse Iugiter ab hoc templo, atque mœnibus repulisset,